

نوشداروي مهم حذف کنکور

حیات کنکور، از کودکی تا 40 سالگی / برای خیلی‌ها کابوسی طولانی بود؛ یک سال آزرگار مهمانی و تفریح و حتی تماشای تلویزیون هم تعطیل می‌شد؛ موهای ژولیده، استرس‌های هر روزه و درس خواندن‌های نیمه شب، تنها یک سکناس از زندگی پرچالش آن دسته از دانش‌آموزانی بود که گذشتن از سد کنکور را تنها راه رسیدن به موفقیت می‌دانستند.

جام جم آنلاین: حیات کنکور، از کودکی تا 40 سالگی / برای خیلی‌ها کابوسی طولانی بود؛ یک سال آزرگار مهمانی و تفریح و حتی تماشای تلویزیون هم تعطیل می‌شد؛ موهای ژولیده، استرس‌های هر روزه و درس خواندن‌های نیمه شب، تنها یک سکناس از زندگی پرچالش آن دسته از دانش‌آموزانی بود که گذشتن از سد کنکور را تنها راه رسیدن به موفقیت می‌دانستند.

آن روزها از کرور کرور دانشگاه‌های غیردولتی در سراسر شهرهای ایران هم خبری نبود. اغلب دانشگاه‌های کشور، دولتی بود و برای قبولی در کنکور باید با صدها هزار درسخوان درست و حسابی رقابت می‌کردید؛ گرچه تعداد سیاهی لشکرهای کنکور هم کم نبود.

اما از معایب پرشمار این آزمون پرتنش، همین بس که سرنوشت یک دانش‌آموز طی مدت زمانی حدود 4 ساعت امتحان تئوری تعیین می‌شد و اگر دانش‌آموز به هر دلیلی نمی‌توانست در این آزمون حضور یابد یا فنون تست زنی را نمی‌آموخت، باید یک سال دیگر پشت دروازه‌های کنکور به انتظار دانشجو شدن می‌نشست.

اما حالا اوضاع کمی عوض شده است. با گسترش دانشگاه‌های آزاد اسلامی، پیام نور، غیرانتفاعی، علمی-کاربردی، فنی و حرفه‌ای و... دیگر کنکور از آن تب و تاب اولیه افتاده؛ به گونه‌ای که حالا به گفته وزیر علوم، بالغ بر 250 هزار کرسی از دانشگاه‌های کشور خالی مانده است.

گرچه هنوز هم سرنوشت تحصیلی دانش‌آموزان به یک آزمون چند ساعته وابسته است، اما به دلیل افزایش راه‌های ورود به دانشگاه، حالا دیگر شاید کمتر کسی را پیدا کنید که به خاطر قبول نشدن در کنکور خودکشی کند!

داستان حذف کنکور

کنکور سراسری دانشگاه‌ها بیش از 40 سال عمر دارد و اولین کنکور سراسری در سال 1348 برگزار شد؛ اما عمر طولانی این آزمون به هیچ وجه دلیل موجه و منطقی بر درست بودن اجرای این آزمون نبوده و نیست.

در کنکور سراسری تنها به یک دسته محفوظات ذهنی دانش‌آموز کفایت می‌شود و هیچ تحلیل و تفسیر کاربردی هم از متقاضی پرسیده نمی‌شود؛ همچنین در این سیستم گزینش دانشجو، سوابق تحصیلی دانش‌آموز نادیده انگاشته می‌شود.

در کل با وجود تمام چالش‌ها و موانع نام برده، دیگر تقریباً کمتر مسوول و کارشناس آموزشی پیدا می‌شود که با کلیات حذف کنکور مخالف باشد.

اولین اقدام جدی برای حذف کنکور در سال 1385 اتفاق افتاد؛ در این سال کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس وقت با کلیات حذف کنکور موافقت کرد و قرار شد این آزمون سراسری در سال 1390 به طور کلی حذف شود و به جای آن، سوابق تحصیلی دانش‌آموز جایگزین کنکور شود. اما سال 90 هم که از راه رسید، باز بساط کنکور پهن شد و دوباره سرنوشت قافله‌ای طالب دانش به نتایج این آزمون گره خورد. این بار قرار شد که کنکور در سال 92 یا 93 حذف شود؛ قرار می‌شد که این بار هم معلوم نیست دقیقاً چه زمانی جامه عمل به خود بپوشد.

در همین زمینه، محمدحسین سرورالدین، رئیس سازمان سنجش در حاشیه بازدید از حوزه امتحانی کنکور سراسری سال 90 در جمع خبرنگاران با قاطعیت گفت: آخرین تصمیم کارگروه ماده 4 حذف کنکور، این است که حذف کنکور تا سال 93 محقق شود و سال 92 آخرین کنکور باشد، اما بررسی این موضوع زمانبر است، زیرا قرار است یک شیوه 40 ساله به شیوه‌ای دیگر تغییر کند.

کارگروه ماده 4 حذف کنکور که رئیس سازمان سنجش از آن نام برده است، متشکل از وزرای علوم و آموزش و پرورش، رئیس سازمان سنجش، نمایندگان دانشگاه آزاد و وزارت بهداشت و رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس است که موظف هستند با ارائه راهکارهای علمی و عملی، مسیری را فراهم کنند که در آن، گزینش دانشجو از طریق کنکور به گزینشی بر مبنای سوابق تحصیلی دانش‌آموز تغییر یابد.

شكي نيست كه كشتن يك غول 40 ساله به همين راحتی‌ها هم نيست. موانع و چالش‌هاي پيش‌روي اين حذف ضروري، به حدي زياد است كه خيلي‌ها معتقدند سيستم آموزشي کشور نمی‌تواند کنکور را تا سال 93 حذف کند و در واقع اين عده بر اين باورند كه با توجه به حجم مشكلاتي كه فراروي حذف کنکور قرار دارد، اين بار هم مسوولان ذي‌ربط، بدقول مي‌شوند و به وعده‌هاي خود عمل نخواهند كرد.

در همين زمينه، يكي از پرسو صداترين اظهار نظرهاي هفته‌هاي اخير را معاون آموزش و پرورش استان همدان ابراز داشت كه در بسياري از سايت‌هاي خبري نيز انعكاس وسيعي پيدا كرد.

دقيقا يك هفته بعد از آن كه وزير علوم از حذف قطعي کنکور در سال 93 خبر داد، محمود نقوي، معاون آموزش متوسطه آموزش و پرورش استان همدان با اشاره به مصايب عملي شدن اين وعده تاكيد كرد: اولين خروجي‌هاي سال ششم ابتدائي در زمان فارغ‌التحصيلي بدون کنکور وارد دانشگاه مي‌شوند. آزمون کنکور سراسري همچنان براي دانش‌آموزان تا 6 سال آينده برقرار است و سند تحول بنيادين بتدريج اجرا مي‌شود، بنابراين اولين خروجي سال ششم ابتدائي ديگر از طريق کنکور سراسري وارد دانشگاه نمی‌شود!

اين سخن نااميدكننده به اين معنا بود كه به گفته اين مسوول، قطار بي‌رمق حذف کنکور در سال 97 به ايستگاه آخر مي‌رسد.

در هر حال، 3 بار خلف وعده مسوولان، اين شبهه را قوت داد كه نكند باز هم پروسه حذف کنکور به 6 يا 7 سال ديگر ختم شود، اما اين بار حسين توکلي، مشاور عالي سازمان سنجش كه خيلي‌ها او را به عنوان پيشكسوت کنکور کشور مي‌شناسند، در گفت و گو با خبرنگار جام‌جم اين خبر را تكذيب كرد و گفت: ما بشدت اين‌گونه اظهارنظرها درخصوص تعويق دوباره مراحل حذف کنکور را رد مي‌كنيم؛ كارگروه حذف کنکور تصميم قطعي‌اش را گرفته است و قطعا کنکور تا سال 1393 حذف خواهد شد.

جايزين کنکور چيست؟

حذف کنکور بايد دير يا زود انجام شود، در آن شكي نيست اما آيا واقعا بعد از کنکور، سيستم گزينش دانشجو عادلانه‌تر از قبل مي‌شود؟ آيا اين شيوه جديد، مدرسه و دانشگاه را به سمت و سوي بالندگي و توليدات علمي بيشتري سوق مي‌دهد؟

درواقع، سخن اينجاست كه بايد چه سيستم كارآمد و عملي به جاي کنکور جايزين شود تا هم متقاضي از اين شيوه گزينش راضي باشد و هم سيستم آموزش عالي بتواند دانش‌آموزان شايسته را به دقت و سهولت انتخاب كند؟

در همين راستا، دكتر كامران صداقت، كارشناس جامعه‌شناسي درخصوص مشكلات پيش روي حذف کنکور به جام‌جم مي‌گويد: ما در حال حاضر نابرابري‌هاي آموزشي زيادي در كل کشور داريم، وجود مناطق يك و 2 و 3 در آزمون کنکور بخوبي مويد اين نابرابري است. يعني به دليل اين كه هنوز هم بسترهاي حذف کنکور در کشور آماده نيست، حذف کنکور در شرايط فعلي، نه عاقلانه و نه ممكن است.

صداقت در خصوص راه‌ها و شيوه‌هاي جايزين براي آزمون کنکور عنوان مي‌كند: براي حذف کنکور، ما بايد پذيرش بومي را جدي‌تر بگيريم، براي کنکور قطب‌هاي مختلفي در کشور ايجاد كنيم و پذيرش دانشجو از جنبه كشوري به جنبه منطقه‌اي تبديل شود. همچنين براي محقق شدن پروسه حذف کنکور، بايد دانش‌آموز براساس معدل وارد دانشگاه شود؛ البته نبايد براي انجام اين كار، فقط معدل كتبي سال سوم دبیرستان محاسبه شود، بلكه بايد معدل كتبي پايه اول دبیرستان تا پيش‌دانشگاهي منظور گردد. وي مي‌افزايد: متاسفانه در حال حاضر تنها در يك پايه تحصيلي دبیرستان (سوم متوسطه)، آزمون نهايي برگزار مي‌شود كه اين خود يك تقليل ناصواب است.

اين كارشناس جامعه‌شناسي با بيان اين كه بايد رقابت براي پذيرش دانشجو براساس ويژگي‌هاي همان منطقه تعريف شده باشد و در واقع نبايد يك دانش‌آموز آذربايجاني با يك دانش‌آموز اصفهاني رقابت كند، ادامه مي‌دهد: در کشورهاي مثل انگليس، سوئيس و فرانسه، مشكلي به نام کنکور وجود ندارد و حتي برخي ظرفيت‌هاي دانشجويان دانشگاه‌ها را از دانشجويان خارج از کشور پر مي‌كنند، اما در کشور ما به دليل نابرابري‌هاي آموزشي، برگزار نشدن امتحانات كشوري و سراسري در كلييه مقاطع دبیرستان، فعاليت‌هاي گسترده آموزشگاه‌هاي متعدد کنکور و... ممكن نيست كه کنکور تا سال 93 حذف شود.

وي در پايان تاكيد مي‌كند: شما ببينيد كه حتي جلسات ستاد حذف کنکور هم به طور مرتب برگزار نمی‌شود و 2 سال است كه ما

خروجی این ستاد را ندیده‌ایم؛ در کل با وجود تمام موانعی که نام برده شد، گمان می‌کنم حذف کنکور حداقل تا 5 سال دیگر هم محقق نخواهد شد.

به هر حال، شاید برای قضاوت نهایی در این خصوص، باید 2 سال دیگر نیز منتظر بمانیم و ببینیم که آیا در نهایت، پس از گذشت 2 سال، گول کنکور از صحنه آموزش کشور حذف خواهد شد یا این که سال 93 هم از راه می‌رسد ولی دوباره پرونده حذف کنکور به سال و سالیانی دیگر موکول می‌شود.

امین جلالوند / گروه جامعه

حذف کنکور به شرط انصاف و آرامش

اضطراب، بخش جدایی‌ناپذیر هر آزمونی است، از یک آزمون ساده گرفته تا آزمون‌هایی که سرنوشت‌ساز محسوب می‌شود. البته هر چه سختی آزمون و حساس بودن آن زیاد باشد، به همان نسبت استرس و اضطراب آن آزمون بیشتر خواهد بود.

کنکور سراسری دانشگاه‌های کشور نیز از آنجایی که به غلط یا درست در چند دهه اخیر سرنوشت‌سازترین آزمون کشور شده است، دست و دل هر داوطلبی را می‌لرزاند.

علل و عوامل اضطراب امتحان در افراد، مختلف و متفاوت است، اما در روان‌شناسی این مساله را به شکل کلی در 3 بخش مورد بررسی قرار می‌دهند.

عوامل فردی و شخصیتی مانند اضطراب عمومی، پایین بودن اعتماد به نفس، هوش، تمرکز و بویژه روش‌های نادرست مطالعه و انتظارات نادرست از خود از این علل محسوب می‌شود.

عوامل آموزشی و اجتماعی همچون انتظارات معلمان، رقابت، سیستم آموزشی حاکم بر مدارس، نوع درس و مدرک‌گرایی و عوامل خانوادگی چون شیوه تربیتی والدین، انتظارات سطح بالای والدین، جو عاطفی حاکم بر خانواده، ویژگی‌های شخصیتی والدین و طبقه اقتصادی و اجتماعی آنها نیز در استرس و اضطراب افراد در آزمون‌های مهم نقش اساسی دارد.

اما کنکور سراسری از نگاه کارشناسان از آن دسته آزمون‌هایی محسوب می‌شود که همه عوامل شخصی، اجتماعی و خانوادگی را برای داشتن اضطراب فراهم می‌کند. در خانواده‌ها و مدارس معمولاً از آموزش مهارت‌های زندگی که برای کنترل خشم، استرس و سختی‌های زندگی کاربرد دارد، خبری نیست. سیستم نظام آموزش در مدارس و خصوصاً آموزشگاه‌های کنکور کاملاً بر محور رقابت، نمره‌گرایی و توجه به رشته و مدرک تحصیلی خاص می‌چرخد و در خانواده‌ها نیز باورهای غلطی تعریف شده که موفقیت فرزندان را کاملاً بر اساس شاخص رتبه و قبولی در دانشگاه تعریف می‌کنند.

با این تفاسیر از داوطلبان کنکور جز گذراندن این آزمون با تجربه‌ای سخت از ترس و اضطراب انتظاری نمی‌توان داشت.

روزهای شلوغ اورژانس

گزارش‌های اورژانس سراسر کشور در روزهای برگزاری کنکور در هر سال نشان می‌دهد که تعداد مراجعه‌کنندگان در این روزها افزایش می‌یابد. افزایش مراجعات پزشکی با ناراحتی‌های جسمانی نظیر سردرد روده تحریک‌پذیر، تهوع و استفراغ، دل پیچه، تشدید حملات آسمی، افسردگی و متعاقب آن کاهش تمرکز و اختلالات خواب از علل مراجعه به اورژانس است که علت همه آنان چیزی جز اضطراب کنکور نیست.

ناگفته نماند که از نگاه روان‌شناسان وجود اندکی اضطراب برای افزایش کیفیت مطالعه الزامی است، اما اضطراب شدید با علائم جسمانی باعث اختلال در تمرکز و کاهش توانایی ذهنی شده و مانعی برای مطالعه و در نتیجه کاهش کیفیت پاسخگویی در آزمون می‌شود.

اما علاوه بر این مشکلات جسمی، مشکلات روحی پیشتر از روزهای آزمون، در تمام ماه‌های درس خواندن همراه داوطلبان است. استرس و اضطراب ناشی از این آزمون رقابتی نه تنها داوطلبان که حتی خانواده‌های آنها را نیز درگیر موضوع می‌کند. از این رو خیلی از کارشناسان معتقدند حذف یا تغییر کنکور به عنوان آزمون ورودی دانشگاه‌ها می‌تواند به جمعیت زیادی از جامعه شامل داوطلبان و

خانواده‌هایشان کمک کند.

همه روش‌های برگزاري کنکور

تاریخچه کنکور از برگزاري اولین آزمون آن تاکنون نشان می‌دهد که این آزمون روش‌های مختلفی را به خود دیده است. زمانی برای ورود به دانشگاه، آزمون‌های اختصاصی و عمومی به شکل جداگانه برگزار می‌شد.

در دوره‌ای تاثیر معدل امتحانات نهایی، شاخص ورود به دانشگاه بود تا جایی که در برخی سال‌ها معدل ضریب 5 داشت. گاهی اوقات براساس گروه‌های آموزشی و آزمایشی این کار انجام می‌شد؛ زمانی هم در گروه‌های آزمایشی، زیرگروه‌های آزمایشی لحاظ می‌شد.

در واقع از ابتدای تاسیس دانشگاه‌ها در ایران تا سال ۱۳۴۲ هر دانشگاهی برای پذیرش دانشجو مستقل عمل می‌کرد و دانشکده‌ها با گرفتن امتحانات ورودی خاص خود، دانشجویان را برمی‌گزیدند. از اوایل دهه ۱۳۴۰ دانشگاه‌های زیادی همچون صنعتی آریامهر، پلی‌تکنیک، ملی، فردوسی و جندی‌شاپور ساخته شد.

از این زمان حجم متقاضیان ورود به دانشگاه زیاد شد و مدیران آموزش عالی آن زمان را وادار کرد راه حلی به نام کنکور برای گزینش ورود به دانشگاه انتخاب کنند.

چه روشی استرس کمتری دارد؟

هنوز کسی نمی‌داند کدام روش می‌تواند آثار روانی کنکور را کمتر کند، چرا که روش‌های مختلف برگزاري کنکور تاکنون، معایب خاص خودشان را داشته‌اند و هیچ روش بدون نقصي وجود نداشته است.

مثلا در آن سال‌ها که پذیرش توسط خود دانشگاه‌ها انجام می‌شد و به عبارتی می‌توان گفت که دانشگاه‌ها آزادی عمل بیشتری داشتند باز هم ایراداتی مطرح می‌شد، از جمله این که هر داوطلب می‌توانست در يك دانشگاه ثبت‌نام کند، پس دانشگاه‌ها باید فهرست‌ها را، چند بار برای تکمیل ظرفیت اعلام می‌کردند. عیب دیگر آن سلیقه‌ای شدن بود، زیرا افرادی با وجود داشتن شرایط پذیرفته شدن در دانشگاه، به دلایلی خاص جذب دانشگاه مورد نظر نمی‌شدند.

روش معدلی شدن نیز مشکلات خاص خودش را دارد، چرا که بر اساس اعلام سازمان سنجش احتمال خطا در نمره‌دهی نیز زیاد است. بر اساس اعلام این سازمان به طور نمونه يك برگ امتحان تشریحی به 5 ممتحن داده شده و 5 نمره مختلف به دست آمده و این نشان می‌دهد که ممکن است در این زمینه اشکالات و سوءاستفاده‌هایی صورت گیرد. به این صورت که ممکن است اعمال سوابق تحصیلی و تصحیح برگه‌های امتحانات نهایی که به صورت منطقه‌ای انجام می‌گیرد، مورد سوءاستفاده و اعمال سلیقه قرار گیرد.

با این تفاسیر بهترین روشی که می‌تواند جایگزین حذف کنکور باشد روشی خواهد بود که هم انصاف و اعتدال در نحوه گزینش داوطلبان در آن به دقت اعمال شود و هم این‌که بتواند تبعات روانی و روحی کنکور را به حداقل برساند.

مستوره برادران نصیری / گروه جامعه